

Programma Tata Steel 2020-2050

Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond

Provincie Noord-Holland

Gemeente Beverwijk
Gemeente Heemskerk
Gemeente Velsen
(IJmondgemeenten)

Conceptprogramma Tata Steel 2020-2050
19 mei 2020

INHOUD

3	 	1	Voorwoord
4	 	2	Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond
6	 	3	Programma Tata Steel 2020-2050 in 4 sporen
7	 	4	Gezondheid in beeld
10	 	5	Versterken uitvoering vergunningen, toezicht en handhavingstaken (VTH)
14	 	6	Gezondere leefomgeving op de lange termijn: innovatieve en duurzame staalproductie
17	 	7	Samenwerking, omgeving, communicatie & informatie
20	 	8	Monitoring en voortgang

1 VOORWOORD

Tata Steel is belangrijk voor de IJmond. Ruim honderd jaar staalindustrie heeft voor grote economische groei gezorgd, in de regio en in de rest van Nederland. De industrie is zelfs onderdeel geworden van onze regionale identiteit. Tata Steel is belangrijk voor de werkgelegenheid en een innovatief staalbedrijf waar wij bijzonder trots op zijn. De aanwezigheid van de industrie zorgt alleen ook voor vervuiling en hinder. Hoewel de luchtkwaliteit in de IJmond de afgelopen jaren sterk is verbeterd, veroorzaakt Tata Steel overlast en nadelige gezondheidseffecten in de omgeving, in het bijzonder in Wijk aan Zee. Wij, de provincie Noord-Holland, gemeente Beverwijk, gemeente Heemskerk en gemeente Velsen, staan als gezamenlijke overheden aan de lat om de balans tussen de industrie en de omgeving goed te bewaken. Met dit Programma Tata Steel 2020 – 2050 laten wij zien hoe wij gaan samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond.

De zogenoemde ‘grafietregens’ en het RIVM-onderzoek naar de gezondheidsrisico’s van grafiet hebben sinds de zomer van 2018 gezorgd voor hernieuwde aandacht voor Tata Steel en voor zorgen over de effecten van de activiteiten van het bedrijf op de gezondheid. Het aantal klachten over hinderaspecten als geluid, geur en stof is toegenomen. Tata Steel kondigde in juni 2019 maatregelen aan met de Roadmap 2030. Goede maatregelen gericht op het tegengaan van hinder en overlast, maar in onze ogen onvoldoende bekeken vanuit het oogpunt van gezondheid. De effecten van de activiteiten van Tata Steel op de gezondheid zijn nog niet altijd volledig in beeld, daarvoor is onafhankelijk onderzoek nodig. Het gezamenlijke meerjarige RIVM-gezondheidsonderzoek is hier al een goed voorbeeld van. Maar het gaat vervolgens vooral om het anticiperen op en vervolg geven aan de uitkomsten van deze onderzoeken. Bijvoorbeeld door het verder aanscherpen van de vergunning, of door meer aandacht te vragen voor nieuwe gezondheidsinzichten op landelijk niveau. Ook binnen het instrumentarium van de vergunning, toezicht en handhavingstaken (VTH) moet gezondheid meer nadruk te krijgen.

Tata Steel heeft de ambitie om in 2050 CO₂-neutraal staal te maken. Deze ambitie ondersteunen wij van harte en past goed in ons beeld van een gezondere IJmond. De nieuwe technologie zal voor minder uitstoot (emissies) zorgen. Maar duidelijke toezeggingen en een concrete planning van deze ambities van Tata Steel ontbreken grotendeels nog. Staalindustrie hoort wat ons betreft in de IJmond, nu en in de toekomst, maar wel in balans met gezondheid (en veiligheid). De aanwezigheid van industrie maakt dat de leefomgeving nooit helemaal gezond kan zijn, maar onze inzet is wel een gezondere leefomgeving. Zowel als het gaat om Tata Steel in de huidige vorm (oude technologie) als in de toekomst (nieuwe technologie).

Is alles wat in dit programma Tata Steel staat dan nieuw? Nee, dat is zeker niet het geval. Sommige onderdelen zijn al gestart of zijn reguliere werkzaamheden. Maar met dit programma willen wij meer samenhang brengen in beleid en uitvoering van de overheden, ondersteund door onze uitvoerende diensten: de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, Omgevingsdienst IJmond en de GGD Kennemerland. Ieder vanuit zijn eigen rol en bevoegdheid. En we leggen hiermee een basis voor een toekomstgerichte dialoog met het Rijk en de Europese Unie. Dit programma dient voor ons daarnaast als de leidraad voor het gesprek met Tata Steel zelf. Het bedrijf staat aan de lat om keuzes en investeringen te maken, die wij als overheden niet altijd kunnen afdwingen. Het programma geeft een gezamenlijke structuur en een stip op de horizon. Deze stip staat voor ons op hoofdlijnen vast, de weg er naar toe nog niet. Op die weg gaan wij vraagstukken en dilemma’s tegenkomen. Met dit programma hebben wij er vertrouwen in hier in goede dialoog mee om te kunnen gaan, met het bedrijf en met de omgeving.

We beseffen tegelijkertijd dat de staalindustrie onder druk staat. Na de coronacrisis zal deze druk niet minder zijn. Daarmee nemen mogelijk ook de investeringsmogelijkheden van het bedrijf zelf af. Een duurzame toekomst van de staalindustrie in balans met gezondheid vraagt echter wel om een transitie van het bedrijf, met bijbehorende investeringen. Tata Steel is voor de regio van groot belang. Wij zullen deze transitie waar mogelijk ondersteunen om met hernieuwde trots naar een duurzaam Tata Steel in de IJmond te kunnen kijken.

Jeroen Olthof, gedeputeerde provincie Noord-Holland
Haydar Erol, wethouder gemeente Beverwijk
Marieke van Dijk, wethouder gemeente Heemskerk
Sebastian Dinjens, wethouder gemeente Velsen

2 SAMENWERKEN AAN EEN GEZONDERE EN VEILIGE IJMOND

De provincie Noord-Holland heeft een vitale en veelzijdige economische structuur. Tata Steel maakt daar een essentieel onderdeel van uit. Ruim honderd jaar staalindustrie heeft voor grote economische groei gezorgd in de IJmond en daarbuiten. Het bedrijf is ook belangrijk voor de werkgelegenheid in de regio, veel inwoners zijn in meer of mindere mate economisch afhankelijk van het bedrijf. Het behoud van een sterke staalindustrie in de regio is dan ook om meerdere redenen van belang. Tegelijkertijd heeft deze dynamiek effect op de leefomgeving. In sommige regio's, bijvoorbeeld in het IJmondgebied, staat de luchtkwaliteit onder druk. Er zijn veel factoren die hierop een effect hebben. Naast Tata Steel zijn de scheepvaart, het vliegverkeer, de uitstoot van auto's en emissies van andere bedrijven relevant. Desondanks is de luchtkwaliteit in Noord-Holland de afgelopen jaren sterk verbeterd. Auto's worden schoner en steeds vaker elektrisch, de fiets is in de grote steden in opmars, steeds meer energie komt uit zon en wind en de landbouw werkt aan een integrale duurzame kringlooplandbouw. En ook bij Tata Steel zijn verschillende soorten emissies door de jaren heen afgenomen. Toch is er ook de komende jaren en decennia nog veel milieu- en gezondheidswinst te behalen.

De provincie Noord-Holland en de gemeenten werken samen met het Rijk aan het verbeteren van de luchtkwaliteit in Nederland. Begin januari 2020 hebben de overheden deze samenwerking bekrachtigd in de ondertekening van het landelijke Schone Lucht Akkoord (SLA). Doel van dit akkoord is gezondheidswinst voor iedereen in Nederland te realiseren. Door kansen en knelpunten met elkaar aan te pakken, in te zetten op innovaties en elkaar te inspireren bij beleidsontwikkeling. De regionale uitwerking van het [Schone Lucht Akkoord](#) krijgt vorm in de herziening van de 'Visie Gezondheid en Luchtkwaliteit IJmond', en de provincie Noord-Holland maakt voor de gehele provincie een 'Programma Gezonde Leefomgeving'. Het Programma Tata Steel 2020-2050 is een nadere uitwerking van deze beleidsdocumenten.

Staalindustrie in de IJmond

Het staalbedrijf wordt opgericht in 1918 als Koninklijke Nederlandse Hoogovens en Staalfabrieken NV. In 1999 fuseert het bedrijf met British Steel en gaat het verder onder de naam Corus. Sinds 2007 maakt het staalbedrijf deel uit van Tata Steel. Tata Steel is begonnen als een handelsfirma in India en uitgegroeid tot een wereldspeler met bedrijven in meer dan 100 landen op 6 continenten en een werkgever voor 695.000 mensen. Binnen Tata Steel in Europa werken in 2019 ongeveer 21.000 werknemers, waarvan 10.000 in Nederland.

Het Programma Tata Steel 2020-2050 richt zich op de effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond. Met 'Tata Steel' bedoelen we Tata Steel en Harsco Metals. Beide bedrijven zijn zeer nauw met elkaar verbonden en zitten fysiek op hetzelfde terrein. Voor het leesgemak wordt daarom 'Tata Steel' gehanteerd.

Door nieuwe inzichten, gebeurtenissen en veranderende wet- en regelgeving zullen ambities en plannen door de jaren heen wijzigen. Dit brengt een dynamiek met zich mee die maakt dat een bedrijf als Tata Steel en de inzet van de overheid niet volledig planbaar en voorspelbaar zijn. We kiezen daarom nadrukkelijk voor een adaptieve aanpak die we periodiek monitoren en waar nodig aanpassen. Met dit programma maken wij duidelijk wat de houding is van de provincie en de IJmondgemeenten richting Tata Steel en wat de gezamenlijke inzet is om een bijdrage te leveren aan een gezondere en veilige leefomgeving in de IJmond. En we leggen hiermee een basis voor een toekomst-gerichte dialoog met het Rijk en de Europese Unie.

Doel Programma Tata Steel 2020-2050

De provincie en de IJmondgemeenten beschouwen de staalindustrie in de IJmond nu en in de toekomst als een gegeven. Tata Steel is van economisch belang en een belangrijk onderdeel van de identiteit van de regio. Tegelijkertijd veroorzaakt het bedrijf overlast en hinder, en zijn er zorgen over de gezondheidseffecten en de veiligheid van de staalindustrie op de omgeving. De inzet van de provincie en de IJmondgemeenten is gericht op een balans tussen het economische belang van de maakindustrie en het belang van een gezonde en veilige leefomgeving in de IJmond. In de zoektocht naar die balans verdient gezondheid meer gewicht, zowel voor de korte als langere termijn. Een veilige en vooral gezondere leefomgeving in de IJmond is nodig. Tata Steel heeft daar – naast andere factoren – als grootste bedrijf in de regio invloed op. Het Programma Tata Steel 2020-2050 richt zich daarom op de bijdrage van Tata Steel hieraan.

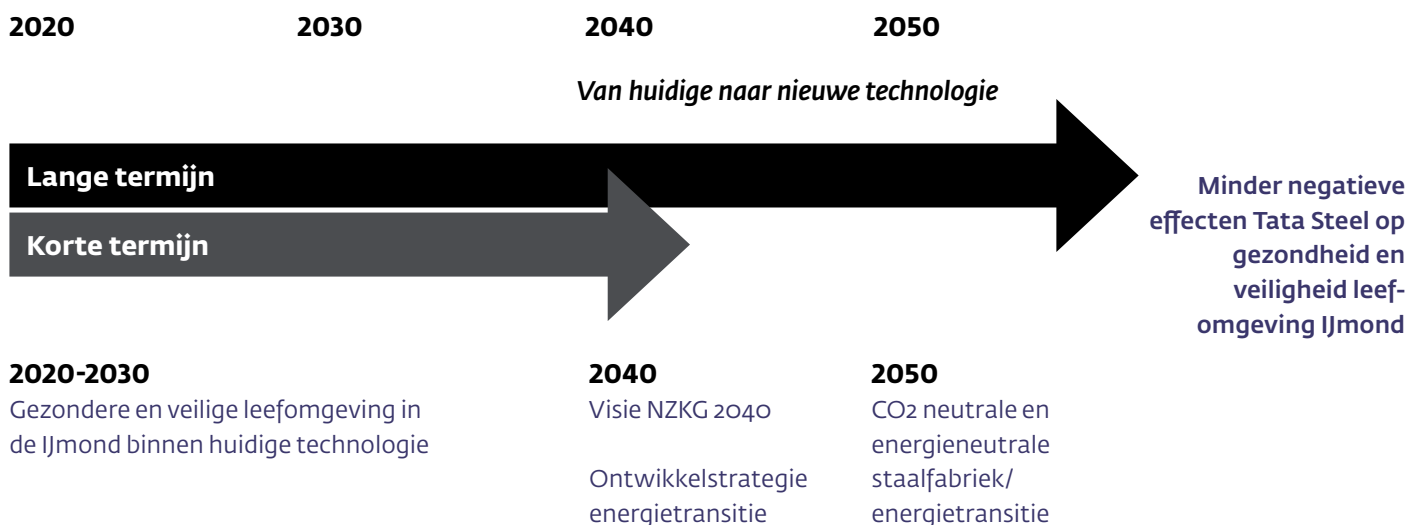
Doel Programma Tata Steel 2020-2050

Het verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond. Dat doen we door het formuleren en uitvoeren van een samenhangend pakket aan bestaande en nieuwe maatregelen, zowel voor de korte als de lange(re) termijn. Daarmee draagt het programma bij aan een gezondere en veilige leefomgeving in de IJmond.

Het Programma Tata Steel 2020-2050 is gericht op zowel de korte (periode 2020-2030) als de langere termijn (2050). De tijdshorizon van 2050 sluit aan bij de langetermijnambitie van Tata Steel en bij de horizon van de provinciale [Omgevingsvisie NH2050](#). De provincie en verschillende gemeenten hebben de [Visie Noordzeekanaalgebied 2040](#) vastgesteld. Onderdeel van deze visie is de Ontwikkelstrategie Energietransitie NZKG. Hierin hebben bedrijven en overheden die actief zijn in het Noordzeekanaalgebied de langetermijnambitie uitgesproken om in 2050 een bijna volledig CO₂-neutrale en circulaire economie te hebben. Deze ontwikkelstrategie is essentieel als randvoorwaarde voor de ambities van Tata Steel in 2050.

Adaptief programma

De zoektocht naar een balans tussen de maakindustrie en het belang van een gezonde en veilige leefomgeving in de IJmond krijgt naar verloop van tijd een ander karakter. Op de korte termijn is het programma vooral gericht op het verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid binnen de kaders van de huidige installaties en technieken. Op de korte termijn is er ook aandacht voor organisatie en samenwerking door de betrokken overheden. Dat zorgt voor samenhang in de werkzaamheden en het beleid van de verschillende overheden. Ondertussen komen de uitdagingen van de energietransitie steeds prominenter naar voren. Realisatie van de ambities van Tata Steel met o.a. HIsarna (een nieuwe technologie voor het maken van ijzer) en waterstof in 2050 (en de ontwikkelstrategie NZKG 2040) hebben belangrijke voordelen voor de gezondheid, er zijn dan immers minder emissies.

3 PROGRAMMA TATA STEEL 2020-2050 IN 4 SPOREN

Het is bij het zoeken naar een balans tussen de leefomgeving en economie een continue zoektocht naar een *gezondere* leefomgeving: met de aanwezigheid van grootschalige staalindustrie kan de leefomgeving altijd schoner en gezonder. Dat zal zo blijven, maar we streven wel naar een zo optimaal mogelijke en duurzame balans.

Voor een gezondere en veilige leefomgeving in de IJmond is een brede aanpak nodig. Dat doen we via vier samenhangende sporen:

1 Gezondheid in beeld

Allereerst is het belangrijk om in beeld te brengen welke stoffen voorkomen in de IJmond en in hoeverre deze stoffen ongezond zijn. Dit betekent onderzoek doen en de gezondheidseffecten van de stoffen inventariseren. Tata Steel is daarbij niet de enige bron. Op basis van de uitkomsten wordt bekeken welke samenhangende gezondheid bevorderende maatregelen genomen kunnen worden en waar onderzoeksresultaten opgenomen kunnen worden in regelgeving en beleid.

2 Versterken van de VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving)

Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) vormen de wettelijke kaders en begrenzing van de emissies die Tata Steel mag doen. De uitvoering van de VTH-taken wordt geïntensiveerd. Ook wordt gezondheid meer meegenomen bij de nadere invulling van deze taken. We onderscheiden hier wat wettelijk en afdwingbaar is, en wat aanvullende bestuurlijke- en beleidsmatige wensen zijn om VTH-taken anders en beter uit te voeren.

3 Gezondere leefomgeving op de lange termijn: Innovatieve en duurzame staalproductie

De ambitie van Tata Steel om in 2050 om op een geheel nieuwe manier CO₂-neutraal staal te maken sluit goed aan bij de ambities van de overheden voor een gezondere IJmond. Deze ambitie van Tata Steel brengt in 2050 niet alleen een flinke reductie van de CO₂ en andere emissies met zich mee, maar is ook van belang voor een gezondere leefomgeving in de toekomst. De transitie naar deze duurzame en innovatieve technologie en de daarbij behorende energietransitie vraagt om keuzes en investeringen van zowel Tata Steel als de overheden.

4 Samenwerking, omgeving en communicatie & informatie

De gezamenlijke overheden, ondersteund door hun uitvoerende diensten, bundelen hun krachten door als één overheid te opereren richting Tata Steel en de omgeving. Dat vereist verdere samenwerking, oog voor de omgeving en goede publieksinformatie, waarbij een gezondere en veilige leefomgeving van groot belang is.

4 GEZONDHEID IN BEELD

Huidige situatie

Gezondheid als thema voor onderzoek is niet nieuw. In het verleden zijn door het RIVM en de GGD Kennemerland al [diverse onderzoeken](#) gedaan naar gezondheid in de IJmond. Het RIVM-onderzoek naar de inschatting van de gezondheidseffecten van de grafietregens in 2019 riep de vraag op in hoeverre deze uitkomsten voldoende doorwerken in beleid en regelgeving van de overheden en in het handelen van Tata Steel. Het is daarom van belang deze effecten op de gezondheid goed in beeld te hebben. Er worden al diverse onderzoeken en inventarisaties uitgevoerd naar de gezondheid in de IJmond (zie overzicht op pagina 9). Deze lopen reeds en hebben hun eigen traject.

Ambitie

De gezamenlijke overheden willen met alle gezondheidsonderzoeken een goed beeld krijgen van de gezondheidssituatie in de IJmond. Op basis daarvan kunnen de overheden samenhangende maatregelen nemen die de gezondheid bevorderen.

Met het ondertekenen van het Schone Lucht Akkoord (SLA) hebben de provincie Noord-Holland en de IJmond-gemeenten de ambitie neergezet om de advieswaarden van de World Health Organization (WHO) voor fijnstof (PM₁₀, PM_{2,5}) en stikstofdioxide (NO₂, onderdeel van stikstofoxiden of NO_x) al in 2030 te halen in plaats van in 2050. Waar het de emissies van fijnstof en NO_x van Tata Steel betreft komt de uitvoering van het Schone Lucht Akkoord aan de orde in de uitvoering van de VTH-taken (zie hoofdstuk 5).

Schone Lucht Akkoord: Fijnstof en Stikstofdioxiden

Begin januari 2020 is het [Schone Lucht Akkoord \(SLA\)](#) ondertekend, ook door de provincie Noord-Holland en de IJmondgemeenten. Vanuit het SLA wordt gestreefd naar een permanente verbetering van de luchtkwaliteit om gezondheidswinst te realiseren. Het SLA richt zich daarbij op het behalen van de advieswaarden van de World Health Organization (WHO) voor fijnstof (PM₁₀, PM_{2,5}) en stikstofdioxide (NO₂) in 2030.

Fijnstof

Er zijn geen maatregelen die alleen ingrijpen op fijnstof (PM₁₀, PM_{2,5}) dat door Tata Steel wordt uitgestoten. De vergunning normeert de uitstoot van stoffen, en die stoffen kunnen ook in de vorm van fijnstof voorkomen. Zo is er bijvoorbeeld voor de emissie van lood een norm, en loodemissie kan als fijnstof naar buiten komen. Als emissies in het algemeen afnemen, zal ook de fijnstofemissie afnemen. Voor fijnstof is daarom het traject voor Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) van belang. In de praktijk kan het verminderen van ZZS bijdragen aan vermindering van de emissie van fijnstof. Daarnaast kunnen maatregelen om het aandeel van (grof)stof te verminderen bijdragen aan de vermindering van fijnstof omdat (grof)stof vaak ook een fijnstofelement in zich heeft.

Stikstofoxiden (NO_x)

Vermindering van NO_x-uitstoot is sinds de Raad van State uitspraak over de Programmatische Aanpak Stikstof in 2019 extra urgent geworden. NO_x of stikstofoxiden is de verzamelnaam voor stikstofmonoxide (NO) en stikstofdioxide (NO₂). In het eerste advies van het Adviescollege Stikstofproblematiek wordt de provincies geadviseerd in beeld te brengen in hoeverre verschillende industriële sectoren een negatieve bijdrage leveren aan de stikstofdepositie in stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Dit is een aanvullende reden, los van gezondheid, om de uitstoot van NO_x zo veel mogelijk te beperken. Binnen de huidige VTH-kaders zijn bij Tata Steel optimalisaties mogelijk om de NO₂ uitstoot te verminderen. Dit is onderdeel van de reguliere uitvoering van de VTH-taken.

Wat gaan we doen?

Gezondheid in beeld brengen en op basis daarvan de gezondheid bevorderen betekent dat de onderzoeken naar de gezondheid en inventarisaties zo goed mogelijk moeten doorwerken in beleid, uitvoering en regelgeving. Dit begint met het in beeld hebben van gezondheid. Met de reeds gestarte onderzoeken is hiervoor een eerste stap gemaakt. Daar waar er aanleiding is om aanvullend of nieuw onderzoek te doen, zullen wij dat ook doen. Door actief samen te werken brengen we meer samenhang. Het traject voor het inventariseren en minimaliseren van de uitstoot van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) is gestart, dit wordt voortgezet.

Een belangrijk onderdeel van het Programma Tata Steel is het opzetten van een organisatiestructuur waarmee samen kan worden ingespeeld op nieuwe gezondheidsinzichten die uit de gezondheidsonderzoeken naar voren komen. Per onderzoek gaan de gezamenlijke overheden met elkaar beoordelen wat het beste traject is. De GGD

Kennemerland wordt hier nauw bij betrokken. Soms zullen er mogelijkheden zijn in de uitvoering van VTH-taken (zie ook hoofdstuk 5), maar vaak ook niet. Beleidsaanpassing of het onder de aandacht brengen van gezondheidsaspecten bij bijvoorbeeld het Rijk kunnen dan mogelijkheden zijn, of het aanspreken van Tata Steel op de eigen maatschappelijke verantwoordelijkheid. De samenwerking binnen het Programma Tata Steel kan aanleiding zijn om opdrachten te verlenen voor nieuwe aanvullende onderzoeken. Ieder vanuit zijn taak of rol.

Maatregelen en concrete resultaten

Wat	Wie	Wanneer	Resultaat
Organisatiestructuur gezondheidsinzichten	Provincie en gemeenten	Medio 2020	Gezamenlijke afgestemde reactie en vervolg op resultaten gezondheidsonderzoeken.

Overzicht lopende onderzoeken en inventarisaties

Gezondheidsonderzoek RIVM

De provincie en de IJmondgemeenten hebben het RIVM gezamenlijk opdracht gegeven voor een breed gezondheidsonderzoek in de IJmond. De onderzoeksopzet is gebaseerd op ongeveer 300 vragen van bewoners die zijn gesteld na het eerste RIVM onderzoek naar de zogenoemde grafietregens. Een groot deel van die vragen is [reeds beantwoord](#). Voor vragen die nader onderzoek vereisen heeft het RIVM opdracht gekregen voor een gezondheidsonderzoek. Het onderzoek bestaat uit opeenvolgende fases, de totale doorloop is van 2020-2022. Voor de uitvoering van het onderzoek wordt onder meer gewerkt met een klankbordgroep met bewonersvertegenwoordiging.

Hollandse Luchten

[Hollandse Luchten](#) is een experimenteel project waarbij met *citizen sensing* wordt onderzocht hoe tegen lage kosten luchtkwaliteit in kaart kan worden gebracht. De meetresultaten worden als open data gepubliceerd. Het is ook een experiment om ervaring op te doen met samenwerken tussen bewoners, lokale initiatieven en overheden. De proeffase loopt tot juni 2020.

Meting Ultrafijnstof RIVM

Het RIVM heeft metingen gedaan naar ultrafijnstof in de IJmond, de resultaten worden in het tweede kwartaal van 2020 verwacht. Deze inventarisatie geeft alleen waarden weer, geen gezondheidkundige duiding. In 2021 worden de resultaten verwacht van een gezondheidsonderzoek naar ultrafijnstof van het RIVM rond Schiphol.

Gezondheidsmonitoring GGD

Iedere vier jaar voert de GGD Kennemerland een [Gezondheidsmonitor IJmond](#) uit, de volgende staat gepland voor 2020. De gezondheidsmonitor brengt trends in kaart en vraagt onder meer naar ervaren hinder en gezondheidsbeleving.

Luchtmeetnet

In de IJmond staat een [luchtmeetnet](#) van vijf vaste luchtmeetstations met hoogwaardige meetapparatuur. Onder meer fijnstof, geur (H₂S), zwaveldioxide (SO₂), stikstofoxiden (NO/NO₂) en verschillende zware metalen worden doorlopend gemeten. Jaarlijks wordt een rapportage opgesteld.

Inventarisatie (potentieel) Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)

ZZS is de verzamelnaam van meer dan 1.500 stoffen die bijvoorbeeld DNA kunnen beschadigen, kankerverwekkend zijn of schadelijk zijn voor de voortplanting. De basis van het overheidsbeleid voor ZZS is vastgelegd in het Activiteitenbesluit. Het Activiteitenbesluit verplicht bedrijven hun lozingen en uitstoot van ZZS naar lucht en water te voorkomen. Als dat niet haalbaar is, dan moeten de emissies zoveel mogelijk worden beperkt (minimalisatieverplichting). Via een uitvraag aan bedrijven worden de emissies van (potentieel) ZZS geïnventariseerd, ook bij Tata Steel. De uitvraag is nodig om te toetsen of de vergunning moet worden aangepast.

Afhankelijk van de mogelijkheden voor minimalisering is de verwachting dat de minimalisatie van ZZS een belangrijke bijdrage kan leveren aan een gezondere leefomgeving in de IJmond. Onder ZZS vallen bijvoorbeeld ook polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) en dioxine. De inventarisatie moet 1 januari 2021 zijn afgerond, hierover zijn afspraken gemaakt tussen de OD NZKG en Tata Steel.

Geurgegevens eNose netwerk Tata Steel en provincie

De provincie Noord-Holland en Tata Steel zijn een pilot gestart om gegevens uit te wisselen van de verschillende elektronische neuzen (eNoses) die in de omgeving staan. Dit helpt om geurbronnen op te sporen zodat meer gerichte maatregelen genomen kunnen worden om geuroverlast te voorkomen. De pilot is 1 mei 2020 gestart en duurt een jaar.

5 VERSTERKEN UITVOERING VERGUNNINGEN, TOEZICHT EN HANDHAVINGSTAKEN (VTH)

Huidige situatie

Binnen het VTH-stelsel is de provincie het wettelijk bevoegde gezag (vergunningverlener, toezichthouder en handhaver) voor Tata Steel. Het VTH-stelsel is zo ingericht dat de uitvoering van de milieutaken wordt gedaan door omgevingsdiensten. Voor Tata Steel wordt dit namens de provincie in mandaat gedaan door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG). Tata Steel heeft een vergunning en moet zich daar aan houden. Daar wordt met toezicht op gecontroleerd en zo nodig op gehandhaafd. De OD NZKG voert haar werkzaamheden uit binnen de wettelijke kaders van Europese en landelijke wet- en regelgeving in opdracht en mandaat van de provincie Noord-Holland. De gemeenten hebben een adviesrol bij belangrijke vergunningen die aan Tata Steel worden verleend. Deze adviesrol wordt voor de IJmondgemeenten vervuld door de Omgevingsdienst IJmond.

Bij de uitvoering van de VTH-taken is de OD NZKG gebonden aan wet- en regelgeving. Hierin is opgenomen wat wettelijk en afdwingbaar is. Vergunningverlening, handhaving en toezicht zijn effectieve instrumenten om – indien nodig – maatregelen van bedrijven te kunnen afdwingen. Aanvullend kunnen overheden bestuurlijke en beleidsmatige instrumenten ontwikkelen en inzetten. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan het bestuurlijke gesprek met een bedrijf. De bouw van de Rozaslakhal is daarvan een goed voorbeeld. De bouw van deze hal was niet afdwingbaar via het reguliere VTH-spoor, maar wordt onder andere door aanvullende bestuurlijke gesprekken uiteindelijk wel door Tata Steel gebouwd.

Ambitie

Het VTH-instrumentarium wordt verder versterkt en geïntensiveerd. Gezondheid krijgt ook bij de VTH-taken meer gewicht. Dit betekent prioriteren binnen reguliere werkzaamheden. Hinder bijvoorbeeld heeft grote gezondheidseffecten. Toezicht en handhaving hierop dient prioriteit te krijgen, maar mag niet ten koste gaan van een belangrijke basisvoorwaarde: externe veiligheid. Gezondheid is ook belangrijk bij de nadere uitwerking van het verder intensiveren van de taken. De reeds ingezette inventarisatie van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) is hier een goed voorbeeld van. Verder willen wij de informatie toegankelijker maken en zetten we in op het actualiseren en digitaliseren van de vergunning van Tata Steel. Dit versterkt ook de samenwerking en communicatie tussen de overheden en de omgeving.

Als regionale overheden beschikken wij soms niet over de instrumenten om zaken af te kunnen dwingen, we zijn beperkt tot de kaders van wet- en regelgeving. Soms kunnen andere overheden, zoals het Rijk of de Europese Unie, dit wel. Wij zullen hen aanspreken en stimuleren wanneer wij kansen zien voor verbetering. Maar ook richting Tata Steel blijven wij door middel van het bestuurlijke gesprek het bedrijf in beweging brengen.

Wat gaan we doen?

We maken in de uitvoering onderscheid tussen wat *wettelijk en afdwingbaar* is en wat aanvullende *bestuurlijke en beleidsmatig* onderdelen zijn van onze VTH-aanpak. Met ‘wettelijk en afdwingbaar’ wordt de uitvoering van de VTH-taken door de OD NZKG bedoeld zoals dat nu al mogelijk is binnen de bestaande kaders. Met ‘bestuurlijk en beleidsmatig’ worden de aanvullende acties bedoeld.

Programma VTH-taken Tata Steel

De OD NZKG heeft voor de versterking van de VTH-taken een eigen programma opgesteld. Dit programma is gericht op een integrale aanpak van de VTH-taken bij Tata Steel. Het Programma VTH-taken Tata Steel van de OD NZKG bestaat uit 2 onderdelen:

- A Reguliere uitvoering bestaande VTH-taken
- B Intensiveren VTH-taken Tata Steel

Onderdeel A: Reguliere uitvoering bestaande VTH-taken

Gezondheid moet meer een integraal onderdeel worden van de uitvoering van de VTH-taken. Wettelijke kaders vormen hierbij het uitgangspunt. Met de komst van de Omgevingswet krijgt de GGD een nieuwe rol in het VTH-stelsel, waardoor gezondheidsaspecten direct betrokken kunnen worden. Vooruitlopend daarop wordt de samenwerking tussen de OD NZKG en de GGD Kennemerland verbeterd, bijvoorbeeld bij de beoordeling van de resultaten van het eerder genoemde ZZS-traject. Het is overigens niet zo dat zonder benoeming in dit Programma Tata Steel 2020-2050 VTH-taken niet kunnen worden uitgevoerd. Een vergunningaanvraag moet in behandeling

worden genomen, op een handhavingsverzoek wordt gereageerd. Ook voor onderwerpen die in dit document niet specifiek worden genoemd. De reguliere werkzaamheden gaan continu door.

Achtergrond: Reguliere uitvoering VTH-taken Tata Steel

De verantwoordelijkheid om te voldoen aan geldende wet- en regelgeving ligt in eerste instantie bij Tata Steel zelf. Een vergunning begint bijvoorbeeld bij een goede vergunningaanvraag. De totale vergunning van Tata Steel bestaat uit een basisvergunning met daarbij een groot aantal deilvergunningen. Tata Steel, bestaande uit circa 18 verschillende werkeenheden, dient met enige regelmaat aanvragen in voor wijzigingen op de vergunning. In 2019 behandelde de OD NZKG 48 milieuvergunningen en 40 bouwvergunningen voor Tata Steel. Het actueel houden van de vergunningen aan de gewijzigde regelgeving, zoals de gewijzigde BBT-conclusies (Best Beschikbare Technieken) is een continu proces.

De OD NZKG houdt toezicht op basis van inschatting van de risico's. Binnen het toezicht heeft (externe) veiligheid een hoge prioriteit. Tata steel valt onder het Besluit Risico's Zware Ongevallen (Brzo). Bij Tata Steel wordt gewerkt met relatief grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen waardoor het risico op ongevallen en milieurisico's potentieel groter is. Met Brzo-inspecties krijgt externe veiligheid voortdurend aandacht. Deze inspecties gaan altijd door en hebben hoge prioriteit, waarbij (externe) veiligheid continu een belangrijke basisvoorwaarde is.

Het reguliere toezicht wordt uitgevoerd op basis van een vastgestelde risicoanalyse, waarin de belangrijke onderwerpen toezichtsfrequentie en type toezicht zijn. In het toezicht wordt naast het beoordelen van aangeleverde rapportages fysiek op locatie de situatie getoetst aan de vergunning. Bij thematisch toezicht wordt de diepte ingegaan. Ook klachten en ongewone voorvallen kunnen aanleiding zijn om het toezicht te intensiveren. Als bij toezicht overtredingen worden geconstateerd volgt handhaving. De OD NZKG kan meerdere handhavingsinstrumenten inzetten, waarbij het primaire doel het oplossen van de overtreding is. Een van die instrumenten is verscherpt toezicht. Zo staat Harsco Metals sinds 2018 onder verscherpt toezicht. De OD NZKG werkt volgens de vastgelegde [Landelijke Handhavingsstrategie](#). Bij zware overtredingen worden vaak instrumenten vanuit strafrecht en bestuursrecht gecombineerd.

Hinderaspecten: Stof, geur en geluid

Overlast van geur, geluid en stof heeft een negatieve invloed op de leefomgeving en heeft daarmee een (indirect) negatief effect op de gezondheid: als je door geluidsoverlast bijvoorbeeld slecht slaapt, is dat ook slecht voor je gezondheid. VTH-maatregelen kunnen de overlast door geur, stof en geluid verminderen. De leefomgeving in de IJmond wordt daarmee gezonder.

Hinderaspecten

Stof (fijnstof)

De grootste bijdrage aan stof komt van zogenoemde open bronnen op het terrein. Dit zijn de menhopen, opslagen en de wegen. Hier is winst mogelijk door 'good housekeeping'. De OD NZKG gaat met Toezicht en Handhaving de stofemissies zo veel mogelijk beperken, net als eerder bij Harsco Metals. Daarnaast worden de reeds gestarte trajecten voor de Rozaslakhal en de filterinstallatie voor de sinterkoelers afgerond. Veel stofemissies hebben daarnaast ook een fijnstofcomponent. Maatregelen voor stof hebben daarom ook een positieve bijdrage op de vermindering van fijnstof.

Geur

In het [provinciaal geurbeleid](#) zijn grens- en richtwaarden opgenomen. Voor complexe bedrijven als Tata Steel, waarbij sprake is van meerdere geurbronnen, kan de provincie afwijken van deze grens- en richtwaarden om een acceptabel geurniveau vast te stellen. Uitgangspunt van het provinciaal geurbeleid ten aanzien van Tata Steel is voldoen aan de BBT eisen ten aanzien van geur. Bij het vaststellen van een acceptabel geurniveau wordt een afweging gemaakt tussen verschillende onderdelen: de BBT's, maar ook de geurklachten, het klachtenpatroon en gegevens van e-Noses (elektronische neuzen). Medio 2018 is een ontwerpbeschikking afgegeven met daarin een ontwerp voor het acceptabel geurniveau van Tata Steel. De definitieve beschikking moet in 2020 worden afgegeven. Daarmee wordt een nieuw, lager, acceptabel geurniveau vastgelegd dan de huidige vergunning toelaat en ontstaat een beter handhaafbare situatie.

Geluid

De scherpe toename van geluidsklachten in 2019 is vooral toe te schrijven aan het in september geopende schrootveld 3. De OD NZKG kan werkvoorschriften geluid in de vergunning vastleggen. Het gaat dan om vastleggen van de wijze van handelen waarbij de minste geluidsoverlast ontstaat.

Onderdeel B: Intensiveren VTH-taken Tata Steel

In onderdeel B komen de onderdelen terug die naar aanleiding van dit Programma Tata Steel 2020-2050 extra worden uitgevoerd, boven op de reguliere uitvoering van de VTH-taken. Het programma VTH-taken Tata Steel is de basis voor het onderdeel 'Wettelijk en afdwingbaar'.

Naar aanleiding van het Programma Tata Steel wordt de uitvoering van de VTH-taken op verschillende punten geïntensiveerd. De OD NZKG gaat haar taken met het Programma VTH-taken Tata Steel integraal uitvoeren. Die integraliteit heeft tot doel om vergunningverlening, toezicht en handhaving meer in samenhang uit te voeren. Om dat doel te bereiken wordt op de korte termijn prioriteit (2020-2021) gegeven aan de volgende zaken:

- *Actualiseren en digitaliseren vergunning Tata Steel*

Met verschillende trajecten wordt de vergunning van Tata Steel doorgelicht en waar nodig geactualiseerd. De vergunning van Tata Steel wordt gedigitaliseerd en op die manier opgeschoond. De vergunning van de belangrijkste fabrieken wordt onderzocht. De focus ligt daarbij op de emissies naar de lucht en op stof, dit in lijn met het doel om de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de leefomgeving van de IJmond te verminderen. De vergunning wordt, net zoals de vergunning van andere bedrijven, ook binnen de reguliere taken geactualiseerd, maar voor Tata Steel wordt hier extra aandacht aan besteed.

De vergunning van Tata Steel wordt voortdurend op een risico-gestuurde wijze geactualiseerd. De vergunning is nooit voor 100% af, actualisaties en vernieuwen gaan altijd door. Een volledige revisie van de vergunning is op dit moment niet verstandig in verband met de invoering van de nieuwe Omgevingswet, naar verwachting in 2021. De Omgevingswet voorziet in een ander inrichtingsprincipe van de vergunning van Tata Steel. Dit betekent dat met de Omgevingswet de verschillende installatieonderdelen (fabrieken) apart kunnen worden geactualiseerd. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet zullen vergunningen naar verwachting opnieuw worden aangepast.

- *Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)*

Het eerder genoemde ZZS-traject wordt uitgevoerd door de OD NZKG. Na de inventarisatie van de ZZS bij Tata Steel volgt waar noodzakelijk een traject van aanpassingen in de vergunning om de minimalisatieverplichtingen vast te leggen.

- *Kooksfabrieken*

De twee Kooksfabrieken zijn een belangrijke bron van NOx uitstoot en geven bovendien geuroverlast. Van alle fabrieken van Tata Steel weten we dat met name Kooksfabriek 2 verouderd is en problemen geeft. De Kooksfabrieken verdienen daarom bijzondere VTH aandacht. De nu lopende revisie van de Kooksfabrieken levert op zichzelf overlast op. De OD NZKG onderzoekt in hoeverre dit binnen de vergunning past en of hier tegen opgetreden kan worden. Verder gaat de OD NZKG handhaven op rauwe kooks.

- *Kosteneffectiviteitsonderzoeken*

Binnen het programma VTH Tata Steel van de OD NZKG wordt gekeken naar de zogenaamde kosteneffectiviteitsonderzoeken. Dit is een extra instrument om onderzoek te doen naar de financiële onderbouwing van een vergunningaanvraag, en bruikbaar om te beoordelen of maatregelen en effectiviteit in een gewenste relatie staan.

- *Onderzoek Randstedelijke Rekenkamer*

In het OD NZKG Programma VTH taken Tata Steel worden de aanbevelingen van het Randstedelijke Rekenkamer onderzoek meegenomen. Dit onderzoek wordt in opdracht van Provinciale Staten uitgevoerd. Het onderzoek (waarschijnlijk gereed najaar 2020) zal naar verwachting aanbevelingen bevatten over de uitvoering van de VTH-taken door de OD NZKG.

Bestuurlijk en beleidsmatig

Aanvullende op het wettelijk en afdwingbare zetten worden ook een aantal bestuurlijke en beleidsmatige acties ingezet.

- *NOx en ZZS Pelletfabriek*

Een eerste actie in dit verband is reeds ingezet. Voor de Pelletfabriek loopt een kosteneffectiviteitsonderzoek, dit is gericht op het terugdringen van NOx-uitstoot. De Pelletfabriek is de belangrijkste NOx bron van Tata Steel en verantwoordelijk voor ongeveer 90% van de loodemissies. Of er voor NOx een oordeel uitkomt dat kosteneffectieve maatregelen mogelijk zijn is de vraag. Het beeld kan anders worden als ZZS betrokken worden in de afweging, in

het bijzonder lood. Er ligt hier dus mogelijk een kans op meer resultaat door NOx en ZZS te combineren. De provincie Noord-Holland heeft Tata Steel expliciet en schriftelijk gewezen op deze mogelijkheid. Afhankelijk van het verdere traject leidt dit binnen het VTH-spoor tot een vergunningaanvraag.

- **Europese wetgeving voor vergunningverlening: Best Beschikbare Technieken**

De Best Beschikbare Technieken (BBT) referentiedocumenten (BREF's) vormen een belangrijk kader voor de vergunningverlening bij Tata Steel. BREF's worden opgesteld onder leiding van de Europese Commissie. Actuele BREF's zijn van belang om via vergunningverlening nieuwe technieken toe te laten passen. Op grond van de Richtlijn Industriële Emissies (Rie) moet de Europese Commissie ernaar streven de BREF's uiterlijk acht jaar na de publicatie van de vorige versie bij te werken. Verschillende voor Tata Steel relevante BREF's zijn ouder dan 8 jaar. De provincie en gemeenten zullen op basis van het Programma Tata Steel de verantwoordelijke minister vragen om er bij de Europese Commissie op aan te dringen het proces om deze BREF's te actualiseren in gang te zetten.

Om (grof)stofoverlast bij de mengvelden te voorkomen is feitelijk maar één oplossing denkbaar en dat is overkapping. Dit is alleen niet voorgeschreven in de conclusies van de BREF IJzer en Staal. In Taranto (Italië) is wel een vergelijkbare maatregel genomen waardoor de maatregel bij de herziening van BREF IJzer en Staal als een BBT voor grondstoffenopslag opgevoerd kan worden. Deze aanvullende reden zal worden gebruikt bij het verzoek aan de minister om de Europese regelgeving te actualiseren.

- **Pilot Industrie Schone Lucht Akkoord**

Bij de beschrijving van BBT's wordt een bandbreedte weergegeven waarbinnen prestaties van een bedrijf en/of toegepaste techniek moet vallen. In het kader van het Schone Lucht Akkoord (SLA) wordt met een pilot verkend of het mogelijk is om scherper te vergunnen bij industriële bedrijven. Met andere woorden, of het mogelijk is te sturen op de onderkant BBT-bandbreedte. (zo min mogelijk uitstoot). Dit richt zich op nieuwe of geactualiseerde vergunningen die vanaf 2020 worden afgegeven. Om te sturen op de onderkant van de BBT-bandbreedte is het in ieder geval nodig dat de provincie Noord-Holland hier beleid voor vaststelt. De provincie onderzoekt de resultaten van de pilot industrie zodra deze bekend zijn, en besluit op basis daarvan of het nodig en nuttig is om hier aanvullend beleid voor vast te stellen.

- **Roadmap 2030 Tata Steel**

De [Roadmap 2030](#) is van Tata Steel zelf, het is geen verplichting op grond van de wet of een vergunning. De overheid kan de voortgang van de Roadmap 2030 daarom niet afdwingen. De provincie en de IJmondgemeenten hebben medio 2019 in een reactie laten weten dat de Roadmap 2030 te veel is geformuleerd in termen van overlast, terwijl de maatschappelijke zorg is gericht op gezondheid. In de Roadmap 2030 is gezondheid als thema onderbelicht omdat Tata Steel zich richt op het voldoen aan milieuwetgeving. Vanuit de provincie en de IJmondgemeenten biedt deze insteek onvoldoende perspectief op de lange termijn omdat inwoners meer duidelijkheid willen krijgen over de gezondheidseffecten van Tata Steel, en er steeds meer waarde wordt gehecht aan een duurzame toekomst. Los van deze kritische reactie is de Roadmap 2030 een gegeven. De provincie en de gemeenten zullen de voortgang van de Roadmap 2030 monitoren en Tata Steel waar nodig aanspreken op de voortgang. Aan enkele onderdelen van de Roadmap 2030 zit een VTH-traject vast, bijvoorbeeld bij de aanvraag voor een nieuwe vergunning. Wij vragen Tata Steel om bij de uitvoering van de Roadmap 2030 de maatregelen die voor de gezondheid het meest relevant zijn als eerste uit te voeren.

Maatregelen en concrete resultaten

Wat	Wie	Wanneer	Resultaat
Programma VTH taken Tata Steel: a Regulier uitvoering VTH-taken b Intensivering VTH-taken	OD NZKG	Opstellen programma: 2020 Uitvoering: 2020-2021 M.u.v. het ZZS traject. Het waar nodig actualiseren van de vergunningen inzake ZZS heeft een langere doorlooptijd.	Een integrale uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel.
Kosteneffectiviteitsonderzoek NOx Pelletfabriek	Provincie	2020 (brief gestuurd) - 2022	Minder NOx en loodemissies.
EU/Rijk verzoeken actualiseren BREF's/BBT's	Provincie en gemeenten	2020 brief versturen, traject daarna niet bekend.	Geactualiseerde BBT's met aanvullende mogelijkheden in de vergunning.
Pilot Industrie Schone Lucht Akkoord	Provincie	2020 (onderzoek) en 2021 (besluit beleidsregel)	Meer mogelijkheden om in de vergunning te sturen op minder emissies.
Monitoren voortgang Roadmap 2030 Tata Steel	Provincie en gemeenten	Doorlopend tot 2030	Zicht houden op implementatie aangekondigde maatregelen Roadmap 2030

6 GEZONDERE LEEFOMGEVING OP DE LANGE TERMIJN: INNOVATIEVE EN DUURZAME STAALPRODUCTIE

Huidige situatie

De ambitie van Tata Steel is om in 2050 CO₂-neutraal staal te maken. Dit wil Tata Steel bereiken met CO₂-opslag van de emissies uit hoogovens en HIsarna, door staal te recyclen (meer schroot in te zetten) en, mogelijk, door in een 'Direct Reduced Iron'-installatie (DRI) ijzererts te verwerken met waterstof. De exacte mix aan maatregelen en processen voor de lange termijn ligt nog niet vast en zal gaandeweg vorm moeten krijgen. De CO₂-opslag van de hoogovens en HIsarna wil Tata Steel in de verdere toekomst afbouwen door de CO₂ niet op te slaan maar te gebruiken voor nuttige chemische producten. Tata Steel heeft daarmee in de toekomst beduidend minder emissies en daarmee minder impact op de gezondheid in de IJmond. De ambities van Tata Steel (zie kader) omvatten een nieuw en innovatief bedrijf. Ook voor de economische levensvatbaarheid van Tata Steel op de langere termijn is deze ambitie van belang. Tata Steel zal gedurende de energietransitie de omslag moeten maken naar minder tot geen uitstoot van CO₂. Ook fijnstofemissies zullen verminderen dan wel stoppen.

Ambitie Tata Steel richting 2050

Tata Steel heeft een langetermijnstrategie tot 2050 voor een duurzame toekomst in IJmuiden waarbij vanaf 2050 CO₂-neutraal staal wordt geproduceerd. De ambitie van Tata Steel voor een duurzame toekomst en CO₂-neutraal staal is op hoofdlijnen:

CO₂ opslag en hergebruik: Voor de middellange termijn (2030) wil Tata Steel CO₂ opslag & hergebruik inzetten om aan de CO₂ doelstellingen te voldoen: Gasunie, EBN, Port of Amsterdam en Tata Steel hebben in 2019 een haalbaarheidsstudie naar afvang, transport, opslag en hergebruik van CO₂ afgerond. Voor dit zogenaamde [Athos project](#) is inmiddels een marktverkenning uitgevoerd en de resultaten hiervan zijn positief. Vervolgens zal eind 2020 duidelijk worden welke partijen gaan samenwerken omdat dit project uit te voeren.

HIsarna: Staal produceren met de HIsarna technologie. Dit is een eerste stap in het produceren van staal zonder dat ertsvoorbereiding en kooksproductie nodig zijn. Op dit moment staat in IJmuiden een proeffabriek van HIsarna. Tata Steel is voornemens om een eerste HIsarna op industriële schaal (circa 1 miljoen ton) rond 2030-2035 in IJmuiden te realiseren. Dat zou betekenen dat de Kooksfabrieken, Pelletfabriek en/of Sinterfabriek op termijn terug kunnen in productie waardoor de emissies van deze fabrieken omlaag gaan.

Waterstof: Op de langere termijn (na 2035) verwacht Tata Steel dat waterstof beschikbaar komt om de opslag van CO₂ uit te faseren. Met waterstof kan in een zogenaamde Direct Reduced Iron-installatie van ijzererts staal worden gemaakt. Ook kan met waterstof CO₂ worden omgezet in chemische producten. Hier zijn grote hoeveelheden waterstof voor nodig en daarmee grote hoeveelheden (wind)energie. Tata Steel heeft in samenwerking met chemiebedrijf Nouryon en Port of Amsterdam aangekondigd om te werken aan de ontwikkeling van een waterstofcluster. Deze bedrijven onderzoeken de haalbaarheid van een waterelektrolyse-installatie voor de productie van waterstof en zuurstof op het terrein van Tata Steel in IJmuiden (project Hermes). Tevens wordt ingezet op het ontwikkelen van faciliteiten waarmee waterstof kan worden aangeleverd uit andere delen van Nederland en Europa, bijvoorbeeld uit Groningen.

Kijk voor meer informatie over de ambities van Tata Steel op de [website](#).

De regionale overheden hebben de [Visie Noordzeekanaalgebied 2040](#) vastgesteld. Samen met de hieruit volgende Ontwikkelstrategie Energietransitie NZKG geeft dit de inhoudelijke kaders van de overheden om de energietransitie in de hele regio randvoorwaardelijk mogelijk te maken. Gemeenten, energienetwerkbeheerders, Rijk en provincie werken in het Bestuursplatform Energietransitie samen om zo snel mogelijk de benodigde infrastructuur op orde te krijgen. Wetgeving en subsidie vanuit het Rijk zijn er nog niet. Vanuit het Bestuursplatform Energietransitie wordt hierover gesproken met de verantwoordelijke ministeries. Concreet inzicht in het tijdspad en de investeringen van Tata Steel voor de ambities van 2050 ontbreekt nog. De overheden hebben dit concrete inzicht nodig om het gesprek over de benodigde financiën beter te kunnen voeren met het Rijk en Europa, om zo in 2050 daadwerkelijk CO₂ neutraal te zijn.

Visie Noordzeekanaalgebied 2040 en ontwikkelstrategie energietransitie NZKG

De raden van de gemeenten Amsterdam, Beverwijk, Haarlemmerliede Spaarnwoude (nu gemeente Haarlemmermeer), Velsen en Zaanstad en Provinciale Staten van Noord-Holland hebben in 2018 de Visie Noordzeekanaalgebied 2040 vastgesteld en aangenomen als richtsnoer voor toekomstig beleid. Doel van deze visie is om met het Noordzeekanaalgebied een bijdrage te leveren aan het versterken van de internationale concurrentiepositie van de MRA (Metropoolregio Amsterdam). Hierbij spelen energietransitie en leefbaarheid een belangrijke rol. Inmiddels is er ook de Ontwikkelstrategie Energietransitie NZKG, met als doel om in 2050 een bijna volledig CO₂-neutrale en circulaire economie te hebben. De belangrijkste maatregelen die nodig zijn:

- De elektriciteitsinfrastructuur in het gebied moet worden verzwaaard. De vraag naar elektriciteit groeit door bijvoorbeeld elektrificatie in de industrie en elektrisch vervoer.
- De aardgasinfrastructuur moet geleidelijk worden omgebouwd naar een waterstofinfrastructuur, inclusief een aansluiting op een landelijk waterstoftransportnetwerk.
- Er is een CO₂-net nodig. Dit netwerk kan gerealiseerd worden door het bestaande CO₂-net van OCAP uit te breiden naar Afval Energiebedrijf Amsterdam (AEB) en naar Tata Steel, en met een afvoermogelijkheid vanuit het NZKG naar ondergrondse opslag in lege aardgasvelden onder de Noordzee.

Inmiddels is op basis van de klimaattafel Industrie een koploperstafel opgezet waar de vijf Nederlandse Industrie-clusters en de overheden gezamenlijk werken aan de acties die het mogelijk moeten maken om in 2050 CO₂-neutraal te zijn. Vanuit het ministerie van Economische Zaken is een Task Force infrastructuur opgericht die voor versnelling moet zorgen in de aanleg van de infrastructuur. Bedrijven zijn immers op dit moment niet in staat om minder fossiele brandstoffen te gebruiken omdat er geen alternatieven voorhanden zijn. Het elektriciteitsnetwerk is hiervoor nog onvoldoende, elektrificeren van bedrijven kan 15 jaar duren. Er is ook nog geen waterstofnetwerk.

Ambitie

De provincie en de IJmondgemeenten zijn blij met de door Tata Steel geformuleerde ambities voor 2050. De ambitie past bij de maatschappelijke opgave van een gezondere en veilige leefomgeving in de IJmond. Een ambitie is mooi, maar dit betekent nog niet dat er daadwerkelijk investeringsbesluiten zijn genomen. Niet voor niets is in de reactie op de Roadmap 2030 verwoord dat de Roadmap 2030 onvoldoende perspectief lijkt te bieden op de uitdagingen voor duurzame staalproductie. Onze ambitie is om Tata Steel te bewegen tot het maken van concretere plannen, in termijn van tijd en investeringen tot 2050. Als overheden blijven wij ons inspannen om de ambities van Tata Steel om in 2050 CO₂ neutraal staal te produceren randvoorwaardelijk mogelijk te maken. Ook hiervoor is een concreet pad noodzakelijk om de goede dialoog te kunnen voeren over een duurzame en gezonde toekomst.

Wat gaan we doen?

Wij gaan met Tata Steel in gesprek met het doel concreter zicht te krijgen op de planning voor de realisatie van de ambities van Tata Steel voor 2050. Punten daarbij zijn:

Op de weg naar 2050 komen het belang van de aandacht voor gezondheid die nu nodig is en de benodigde investering voor het Tata Steel van 2050 elkaar tegen. Hoelang worden de Kooksfabrieken bijvoorbeeld nog gebruikt? Als de Kooksgasfabriek inderdaad voor niet al te lange tijd in gebruik blijven is renovatie (zoals nu door Tata Steel is ingezet) een logische keuze. Maar als er tot 2050 Kooks wordt geproduceerd wellicht niet.

Oude en nieuwe technologieën zullen tot 2050 tijdelijk naast elkaar bestaan. Dit brengt met zich mee dat er tijdelijk juist meer milieu- en veiligheidsruimte nodig is. Een grote waterstofopslag stelt bijvoorbeeld eisen aan veiligheidscontouren, en een compressorstation voor CO₂ kan nieuwe geluidsbelasting met zich meebrengen. Dit stelt de provincie en de IJmondgemeenten voor een opgave in de wijze waarop vergunningen worden verstrekt en met bestemmingsplannen wordt omgegaan.

Er is behoefte aan concreter uitgewerkte plannen van Tata Steel om de ambities van 2050 te bereiken: concreet zicht op nieuwe technologieën (Hisarna, waterstof) met een planning en investeringsvoornemens die duidelijk maken hoe lang oude technologieën in gebruik blijven. Specifiek voor de Kooksfabrieken willen wij weten waar we aan toe zijn.

Maatregelen en concrete resultaten

Wat	Wie	Wanneer	Resultaat
In gesprek met Tata Steel over tijdspad en investeringen richting 2050	Provincie en gemeenten	Start in 2020, daarna doorlopend	• Concreter zicht op realisatie ambities Tata Steel 2050. • Beter gesprek met Rijk en Europa over financiële middelen. • Duidelijkheid over de levensduur van de Kooksfabrieken. • Zicht op de dilemma's van de toekomst.

7 SAMENWERKING, OMGEVING, COMMUNICATIE & INFORMATIE

Huidige situatie

In algemene zin trekken de provincie en de IJmondgemeenten in het Tata Steel dossier in het belang van de omgeving en de inwoners al op als één overheid. Deze beweging was reeds ingezet na de gezamenlijke bijeenkomsten rondom de grafietregens en bestuurlijk bijvoorbeeld door het starten van het Bestuurlijk Overleg Industrie & Gezondheid IJmond. De gezamenlijk uitwerking van dit Programma Tata Steel versterkt de samenwerking nog verder.

Eind 2018 zijn er naar aanleiding van de grafietregens twee bewonersavonden georganiseerd. Daar kwam onder meer naar voren dat inwoners goede publiekscommunicatie en een juiste afhandeling van klachten belangrijk vinden.

Ambitie

Voor een gezondere leefomgeving in de IJmond is samenwerking tussen alle betrokken overheden en Tata Steel én contact met de omgeving van groot belang. Die samenwerking kan nog veel beter. Het Programma Tata Steel vormt de basis om die samenwerking verder vorm te geven. Werken als één overheid maakt de dialoog met Tata Steel effectiever en de activiteiten van de verschillende overheden worden beter op elkaar afgestemd. Ook met bewoners wordt als één overheid de dialoog aangegaan over Tata Steel. Dit krijgt structureel vorm in een op te richten Omgevingsoverleg Industrie & Gezondheid IJmond. Voor de dialoog met de omgeving is goede en toegankelijke informatie een basisvoorwaarde. De overheden en de uitvoerende diensten zetten daarom in op het verder verbeteren en ontsluiten van goede, eenduidige en vindbare informatie.

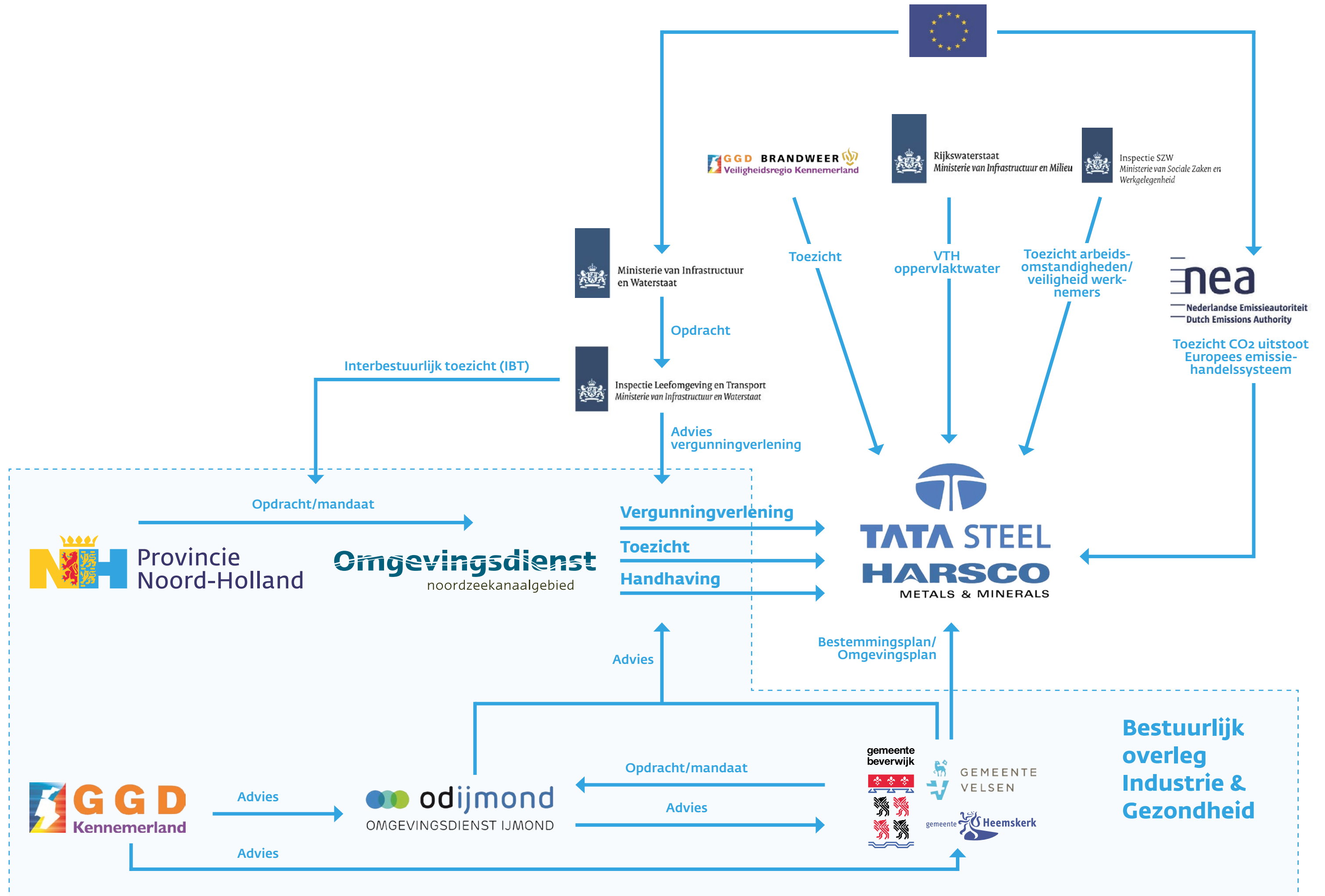
Wat gaan we doen?

Optreden als één overheid

Sinds november 2019 overleggen de provincie Noord-Holland, de IJmondgemeenten, de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG), de Omgevingsdienst IJmond en de GGD Kennemerland periodiek in het Bestuurlijk Overleg Industrie & Gezondheid IJmond. Tata Steel is daarbij niet het enige, maar wel een zeer belangrijk onderwerp. Via dit overleg, en via een ambtelijke werkgroep met vertegenwoordiging vanuit alle betrokken partners, houden wij elkaar op de hoogte en maken we waar nodig afspraken. Het optreden naar buiten als één overheid krijgt met dit overleg op bestuurlijk niveau vorm. Het overleg wordt voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter.

Samenwerking partijen buiten het Programma Tata Steel

Naast de bij dit programma betrokken overheden zijn er nog meer overheden met een rol of bevoegdheid richting Tata Steel. Met deze partijen wordt nader contact gelegd om te onderzoeken waar we elkaar kunnen versterken. Dit wordt in eerste instantie in ieder geval gedaan met de Brzo-partners: Rijkswaterstaat en de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW).

Samen voorbereid op de Omgevingswet

De samenwerking in het kader van het Programma Tata Steel is ook nodig ter voorbereiding op de Omgevingswet. Onder meer de bevoegdhedenverdeling tussen provincie en de gemeenten wordt op onderdelen aangepast, ook richting Tata Steel. De Omgevingswet biedt kansen om de samenwerking verder te versterken in samenhangende plannen en instrumenten. Met de komst van de Omgevingswet worden de gemeentelijke bestemmingsplannen vervangen voor de Omgevingsplannen. Gemeenten krijgen ruimte om de omgevingsplannen “globaler en flexibeler” in te richten dan de bestemmingsplannen. Bij de voorbereiding op de Omgevingswet wordt ook gekeken wat er in de Omgevingsplannen nodig is om de ontwikkeling naar de lange termijn ambities van Tata Steel mogelijk te maken.

Omgevingsoverleg

Een belangrijke maatschappelijke discussie in de IJmond is de vraag welke balans wenselijk is tussen industrie en gezondheid. Om voor deze discussie een platform te creëren wordt er twee keer per jaar een Omgevingsoverleg Industrie & Gezondheid georganiseerd. In dit brede overleg gaan overheden, het regionale bedrijfsleven en inwoners onder leiding van een onafhankelijk voorzitter met elkaar in gesprek over de dilemma's en vraagstukken die ontstaan als industriële activiteiten en andere functies zoals wonen en recreëren dicht bij elkaar bestaan. Tata Steel wordt op de agenda van dit overleg geplaatst.

Informereren raden en Staten

Provinciale Staten en de gemeenteraden worden geïnformeerd over ontwikkelingen en de voortgang van de het Programma Tata Steel, ieder vanuit zijn rol, taak en bevoegdheid. Provinciale Staten en raden krijgen over Tata Steel de informatie die nodig is om hun kaderstellende en controlerende taak goed uit te voeren.

Publiekscommunicatie & klachten

Bij Tata Steel gaat het vaak om complexe informatie die vragen en zorgen op kunnen roepen. Het is van belang op een duidelijke manier te communiceren naar de omgeving en klachten goed af te handelen. Goed vindbare informatie en een adequate en eenduidige klachtafhandeling dragen positief bij aan de gezondheidsbeleving. De websites van de overheden worden vernieuwd en de klachtafhandeling door de OD NZKG wordt onder leiding van een klachtencoördinator verbeterd.

Maatregelen en concrete resultaten

Wat	Wie	Wanneer	Resultaat
Bestuurlijk overleg Industrie & Gezondheid IJmond (incl. ambtelijke samenwerking)	Overheden en uitvoerende diensten	Iedere 8 weken	Afstemming zorgt voor samenhangende actie en optreden als één overheid
Contact en samenwerking andere overheden	Provincie en gemeenten	Najaar 2020	Afgestemd optreden met meer overheden dan provincie en IJmondgemeenten
Omgevingswet & Omgevingsplannen	Provincie en gemeenten	2020	- Voorbereid op de nieuwe Omgevingswet. - Binnen maatschappelijk aanvaardbare kaders mogelijk maken ambities Tata Steel 2050.
Tata Steel als onderwerp voor het Omgevingsoverleg Industrie & Gezondheid IJmond	Provincie en gemeenten	2 maal per jaar	Podium voor de dialoog met de omgeving onder leiding van onafhankelijk voorzitter
Informatievoorziening naar gemeenteraden en Provinciale Staten	Provincie en gemeenten	Doorlopend	Raden en Staten kunnen hun controlerende en kaderstellende rol uitvoeren.
Aanstellen klachtencoördinator OD NZKG en verbeteren websites	Overheden en uitvoerende diensten	2020	Betere publiekcommunicatie en klachtafhandeling

8 MONITORING EN VOORTGANG

Het Programma Tata Steel 2020-2050 bestaat uit vier sporen met ambities en verschillende concrete maatregelen en beoogde resultaten. Het BO Industrie & Gezondheid IJmond (ondersteund door een ambtelijke werkgroep) monitort periodiek de voortgang. Provinciale Staten en de gemeenteraden worden jaarlijks geïnformeerd over de voortgang, voor het eerst voor de zomer van 2021. Informatie over de voortgang wordt daarnaast publiek gemaakt via de websites van de provincie en de gemeenten. De voortgang van het Programma Tata Steel 2020-2050 komt ook periodiek aan de orde in het Omgevingsoverleg Industrie & Gezondheid IJmond waarin inwoners en het regionale bedrijfsleven zitting hebben.

Met het Programma Tata Steel spreken we over en weer af wie wat gaat doen om zo alle acties van de vier sporen op elkaar af te stemmen en de samenwerking vorm te geven. De verantwoording van verschillende onderdelen heeft veelal een eigen reeds bestaand traject. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) rapporteert bijvoorbeeld regelmatig over de voortgang van de werkzaamheden aan de provincie. Het programma VTH taken Tata Steel wordt daar onderdeel van. De rapportage over het Programma Tata Steel zal daarom deels een herhaling/ verwijzing zijn van dergelijke andere documenten.

Dit is belangrijk om samen te werken, maar wel met respect voor elkaars rol: De OD NZKG rapporteert aan de provincie omdat de uitvoering van de VTH taken de verantwoordelijkheid en bevoegdheid is van de provincie, niet van de gemeenten. De monitoring van de voortgang van de het Programma Tata Steel is vervolgens van belang om te zien hoe het programma VTH taken in de gehele Programma Tata Steel past.

Het programma is adaptief: er zullen nieuwe ontwikkelingen en daarbij behorende acties ontstaan. Het programma staat, naar verloop van tijd zal de uitvoering er anders uit gaan zien. De monitoring van de voortgang is mede bedoeld om dat soort wijzigingen inzichtelijk te maken.